

SBMK-dagen 2017 en 2018: van nationaal naar internationaal

Thomas Raat, Fotoshoot, 2004, collectie Schunck*, diverse soorten kunststoffolies en plakband, ingebracht als iconisch object voor project plastics

De SBMK-dag op 17 november j.l. in het Van Abbemuseum was zeer gevarieerd en levendig met vijf presentaties en negen workshops. Daarnaast was er voldoende gelegenheid voor ontmoetingen en museumbezoek. De 75 deelnemers gingen dan ook tevreden huiswaarts of bleven nog wat langer in Eindhoven voor het festival 'Glow'. [Hier vind je het programma van de dag.](#)

Had de SBMK-dag van dit jaar geen specifiek thema, de volgende staat in het teken van **plastics**. SBMK-dag 2018 vindt plaats op 14 november in het Centraal Museum, Utrecht. Het zal de eerste geheel Engelstalige SBMK-dag in de geschiedenis zijn. Dit omdat we ook een groot aantal internationale deelnemers verwachten, die de SBMK-dag mee willen maken aan de vooravond van de SBMK-summit die we op 15 en 16 november organiseren:

SBMK Summit on (inter)national collaboration: Acting in Contemporary Art Conservation 15-16 november 2018

SBMK is in 1995 opgericht voor het internationale onderzoeksproject *Modern Art: Who Cares*. Een van de resultaten van dit project was de stichting van INCCA: *International Network for the Conservation of Contemporary Art*. Sinds de start van INCCA in 1999, zijn er vele (onderzoeks)projecten uitgevoerd rond de conservering van moderne en hedendaagse kunst, in allerlei samenwerkingsverbanden. De resultaten werden gedeeld op de INCCA website. SBMK is projecten blijven initiëren, zoals *Inside Installations* (2004 - 2007), *Artist Interviews* (1998 - 2004) en het internationale symposium *Contemporary Art: Who Cares?* (2010). In deze lijn heeft SBMK het initiatief genomen om een nieuw internationaal symposium te organiseren. Enerzijds om recht te doen aan de geschiedenis en anderzijds om te inspireren tot nieuwe samenwerkingen in de toekomst. Het tweedaagse symposium *Acting in Contemporary Art Conservation* vindt plaats op 15 en 16 November 2018 in Amersfoort en Amsterdam. We hebben een aantal thema's gekozen om te behandelen in deze twee dagen: *decision making, artist participation en oral history in conservation*. Is de call for papers je ontgaan? Je hebt nog tot 31 december de kans om een voorstel in te sturen voor een presentatie, workshop, panel discussions of 'snap shot'. Grijp die kans zodat Nederland zelf ook goed vertegenwoordigd zal zijn op dit symposium! Klik [hier](#) voor de call for papers.

Iconische bijeenkomsten folies en plaatmateriaal

De deelnemers aan het Project Plastics hebben afgelopen maanden twee iconische bijeenkomsten meegemaakt over twee soorten kunststof die vaak voorkomen in hedendaagse kunst: (transparante) folies en plaatmateriaal. De zogenaamde 'iconische kunstwerken', die hiervoor zijn ingebracht door de deelnemers, zijn een werk van Thomas Raat uit de collectie van Schunck* (zie hierboven) en een werk van Marcel Broodthaers van het Bonnfantenmuseum. Hoe ziet zo'n iconische bijeenkomst eruit?

Onder leiding van de twee onderzoekers van het project, Olivia van Rooijen en Carien van Aubel, identificeren de deelnemers in kleine groepje staaltjes en voorwerpen van de verschillende soorten kunststoffen. Ze leren werken met de identificatiekaarten en gebruiken de toolkit-in-wording met bijbehorende testjes. Na de pauze komen de iconische kunstwerken aan de beurt om geïdentificeerd te worden en zijn er presentaties van werken die hieraan verwant zijn.

We hebben nog twee iconische bijeenkomsten te gaan in 2018: op 16 februari en op 13 april. In mei start fase twee van het Project Plastics. Dan gaan we steeds twee weken naar een van de deelnemende musea voor plastic-identificatie workshops 'on the job'. Deelnemers leren dan plastics te identificeren aan de hand van hun eigen collectie en kunnen in het verlengde daarvan passende conserveringsmaatregelen vaststellen. Hiervoor wordt een digitale tool ontwikkeld met zoekfuncties, die via de websites van RCE en SBMK toegankelijk wordt gemaakt voor alle collega's. Kijk voor meer informatie over het Project Plastics op de [SBMK-website](#).

Nieuw op de SBMK-agenda: Patina

Aanleiding voor dit onderwerp op de SBMK-agenda is de UM/RCE-aanvraag bij NWO voor een onderzoek naar patina, die ondanks hoge scores niet is gehonoreerd. Hiermee blijft onderzoek waar de conserveringswereld behoefte aan heeft, liggen. Centraal in het onderzoeksproject staat de trits: **besluitvorming-patina-esthetiek**. De besluitvorming rond behandeling staat in relatie tot de esthetische en historische waardering van het 'optische geheel': moet het werk er bijvoorbeeld uitzien als sprankelend nieuw of mogen de sporen van de tijd zichtbaar zijn? Onderzoek naar patina in moderne en hedendaagse kunst vraagt om een genuanceerde benadering met plaats voor begrippen als beleving, subjectiviteit en, beoordeling. Kunnen we in moderne kunst eigenlijk wel spreken van patina? Welke sporen van veroudering en verandering zijn acceptabel en welke niet? Waar ligt een grens en hoe kunnen we dat bepalen? Het gaat in dit onderzoek om het exploreren van dit onderwerp vanuit de praktijk, aan de hand van concrete werken. Het is de bedoeling om in juni een studiedag rond dit thema te organiseren. Heb je een suggestie voor een kunstwerk dat je in dit verband wil inbrengen? We horen het graag! Laat het weten via info@sbmk.nl

SBMK-platform conserverings-vraagstukken: breng een kunstwerk in!

Afgelopen jaren is een tiental complexe kunstwerken uit Nederlandse collecties de revue gepasseerd bij het SBMK-platform voor conserveringsvraagstukken. Als medewerker van een museale collectie kun je een werk inbrengen, dat je graag met collega's vanuit verschillende invalshoeken wilt onderzoeken. Is er een kunstwerk in de collectie waarbij jij betrokken bent, waarmee je problemen hebt of verwacht met betrekking tot beheer, behoud en/of presentatie? Laat het ons weten via info@sbmk.nl. We streven naar een bijeenkomst in maart. Voor meer informatie over het platform en een lijst van cases die in de voorgaande jaren aan de orde zijn geweest, [zie de website van de sbmk](#)

SBMK- Introdag Beheer/behoud moderne en hedendaagse kunst

Op 6 oktober organiseerden we in het Centraal Museum voor de zevende keer de SBMK-introductiedag voor een groepje van acht collega's. Tijdens deze dag komen begrippen aan de orde als besluitvorming, conditie, registratie, documentatie, (her)installatie, biografie van het kunstwerk en de modellen die daarvoor bestaan. Je werkt op locatie aan een case study. Wil jij ook wegwijs gemaakt worden in de wereld van beheer en behoud van moderne en hedendaagse kunstwerken?

De volgende introdag wordt verzorgd in het Museum Boijmans Van Beuningen met als docenten Saskia van Kampen-Prein, conservator moderne en hedendaagse kunst in dat museum, Rebecca Timmermans, restaurator moderne kunst, Stedelijk Museum Amsterdam en Paulien 't Hoen, coördinator SBMK. Heb je zelf belangstelling voor deze dag of wil je een nieuwe collega opgeven? Stuur dan een mail naar aanmelden@sbmk.nl. Zodra we genoeg aanmeldingen hebben, doen we een voorstel voor een datum in het voorjaar.

Inhoud

>**SBMK-dagen 2017 en 2018: van nationaal naar internationaal**

>>**SBMK Summit on (inter)national collaboration: Acting in Contemporary Art Conservation 15-16 november 2018**

>>**Iconische bijeenkomsten folies en plaatmateriaal**

>>**Nieuw op de SBMK-agenda: Patina**

>>**SBMK-platform conserveringsvraagstukken: breng een kunstwerk in!**

>>**SBMK-Introdag Beheer/behoud moderne en hedendaagse kunst**

Agenda

16 februari 2018

vierde iconische bijeenkomst over elastomeren in het Kröller-Müller museum

maart 2018

bijeenkomst Platform Conserveringsvraagstukken

13 april 2018

vijfde iconische bijeenkomst

juni 2018

studiedag Patina

14 november 2018

SBMK-dag 2018, Centraal Museum Utrecht

15-16 november 2018

SBMK-summit

Column Ariëne Boelens

ontwerper SBMK

SBMK-dag 2017 en waarom ik zo graag voor SBMK werk

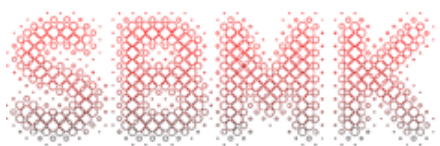
Terwijl ik in de vroege trein zit tussen Rotterdam en Eindhoven, belt een vriendin me. 'Tijd voor een kop koffie?' 'Nee helaas, ik ben al onderweg', antwoord ik. 'Vandaag is de jaarlijkse SBMK-dag.' 'SBMK? Wat is dat ook al weer?', vraagt ze. Kort leg ik het uit en geef een paar voorbeelden van vraagstukken. "Hoe behoud/restaureer je een kunstwerk dat uit Purschuim of rubber bestaat? Hoe ga je om met een videokunstwerk, waarbij het belangrijk is dat het getoond wordt op een ouderwetse televisie, die niet meer werkt? Of wat doe je met die grote zeppelin van Panamarenko, waarvan het plastic vastzit met uitgedroogde tape?' Ik ben zelf verbaasd over alles wat ik zonder moeite uit mijn mouw schud en merk dat ik nog veel meer zou willen vertellen. En dat terwijl ik nog nooit had stilgestaan bij dergelijke vraagstukken voordat ik SBMK leerde kennen...

Mijn interesse werd gewekt toen ik als ontwerper betrokken raakte bij het project Inside installations. Ik was aangenaam verrast door het onderzoek naar de 33 kunstwerken, die door verschillende Europese musea onder loep werden genomen. Van SBMK had ik nog nooit gehoord en het logo zei mij ook niet veel. (Inmiddels is het al weer een jaar of negen aangepast!) Toen ik mij na Inside installations aanbod als ontwerper van de SBMK had ik niet kunnen verwachten dat ik tien jaar later nog steeds zo gefascineerd zou zijn door conserveringsvraagstukken en de projecten die de SBMK organiseert.

De SBMK-dag is daar een voorbeeld van. Het is bijzonder om te zien dat vele conservatoren en restauratoren uit het hele land samenkomen om kennis te vergaren en uit te wisselen, zich te laten verrassen, kritisch te zijn en enthousiast te worden. Zoals afgelopen keer over de presentaties en workshops rondom plastics en het verhaal van de kunstenaar, die met haar werk onderzoekt wanneer een kunstwerk nog een kunstwerk is of slechts materiaal is geworden.

Ik vind het heel bijzonder dat op de SBMK-dag, in tegenstelling tot andere 'vakdagen' of professionele bijeenkomsten waar ik kom, geen attitude heerst van 'koude kak'. Iedereen staat open en is echt geïnteresseerd. Er heerst geen houding van 'ik weet het eigenlijk allemaal al', 'zie mij eens een goed verhaal houden' of 'het is dat mijn directeur dit belangrijk vindt, maar ik zit hier mijn tijd te verdienen'. Het is een warm bad, zoals iemand het benoemde, de afgelopen SBMK-dag.

Voor mij is dit soort inspiratie cruciaal. Elk maand neem ik hiervoor een 'Ariedag'. Dat is een dag waar ik mij laat voeden door moderne en hedendaagse kunst. Een doordeweekse dag, vrij gestreept in de agenda om af te reizen naar het Bonnefantenmuseum, het Groningermuseum, West in Den Haag, of gewoon lekker dicht bij huis naar het Fotomuseum of Museum Boijmans Van Beuningen. Zonder deze dagen pleeg ik roofofbouw. Met de SBMK-dag had ik afgelopen maand een extra bonus!

Actief netwerk voor conservering van hedendaagse kunst
Kennisuitwisseling | Onderzoek | Theorievorming | Discussie |
Werkgroepen | Publicaties | Modellen | Workshops
Voor meer informatie www.sbmkn.nl